

- viden i fællesskab

2018

Innovation i praksis

I disse dage afslutter vi innovationsprojektet, som har til formål at undersøge effekten af snoezelmiljøer i et samarbejde mellem private firmaer, to plejecentre målrettet mennesker med demens og et botilbud for mennesker med udviklingshæmning i Skanderborg Kommune. Målet er at undersøge den oplevede og registrerede effekt af low tech kontra high tech snoezelmiljøer.

Af Jette Lorenzen, leder af VISS

Vi er klogere på mangt og meget, klogere på hvilken effekt high og low tech snoezelmiljøer sandsynligvis har, klogere på samarbejdet om et projekt på tværs af ældre- og handicapområdet, klogere på hvilke faktorer der kan påvirke et projekt i positiv og negativ retning.

Et af samtidens buzzwords er *innovation*. For at tale om Innovation skal de nye ideer ikke alene omsættes til praksis, men også være værdiskabende. Når man hører ordet innovation, vækker det forestillinger om nye store opfindelser som fx nanoteknologi, men innovation kan også dække over væsentlige ændringer eller brud med tidligere praksis, som skaber værdi fx inden for en institutions kerneområder. Dermed giver begrebet innovation mening i en offentlig kontekst. Det er værd at hæfte sig ved, at det er helt centralt, at der er tale om en værdiforøgelse, ellers vil der ikke være tale om innovation, men blot en ændring eller udvikling af den hidtidige situation.

Hvad består værdiforøgelsen af i Innovationsprojektet?

For at kunne svare på, hvilke type værdiforøgelse projektet har bidraget til, er det nødvendigt at kende baggrunden for og strukturen i projektet som et åbent innovationsprojekt. Et åbent innovationsprojekt betyder, at der løbende sker påvirkninger både udefra, men også fra projektet på omgivelserne. Åbenheden består således i at lade idéer og viden krydse organisationernes grænser.

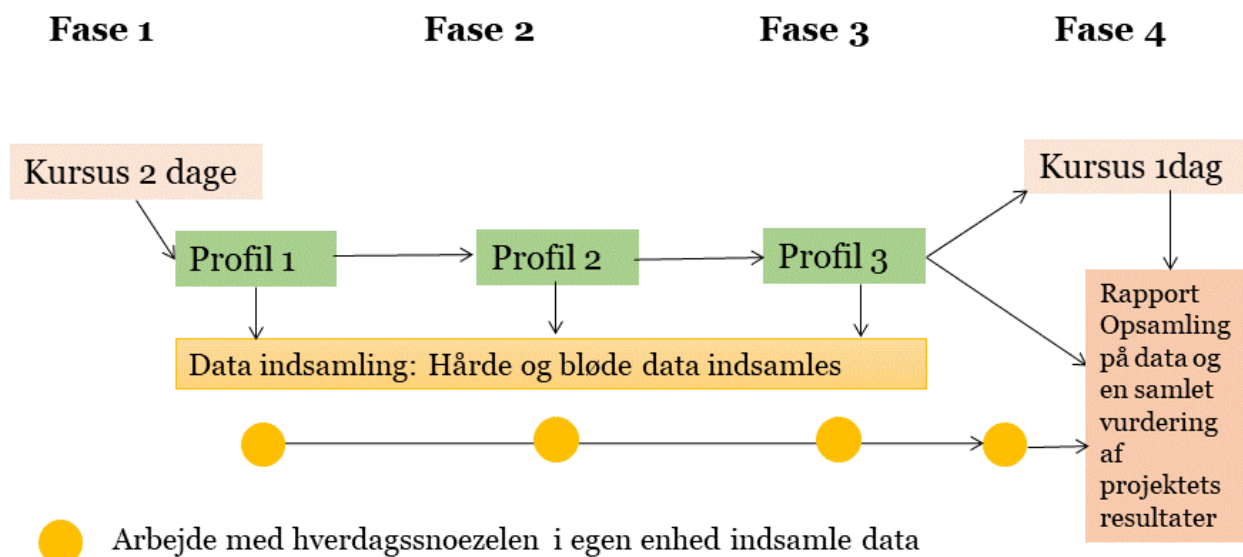
Den potentielle værdiforøgelse for de deltagende organisationer, der har været med i projektet, har været forskellige.

De private firmaer har bidraget med sanse- og snoezelen-produkter samt viden om effekten af disse i forhold til målgrupperne. Firmaerne har således kunne afprøve såvel gamle som nye produkter, men har ligeledes haft mulighed for at være i dialog med fagprofessionelle og fagkonsulenter på området og har dermed kunnet tilpasse eller videreudvikle produkterne til målgruppen. Værdiforøgelsesmuligheden for

Oversigt over de interviewede til artiklen

- *Charlotte*: Charlotte Hartmann Christensen, faglig koordinator, Plejecenter Bøgehaven, Galten
- *Michael*: Michael Skøtt Lauritzen, social og sundhedshjælper, Plejecenter Bøgehaven, Galten
- *Jette*: Jette Laulund, social og sundhedsassistent, Plejecenter Bøgehaven, Galten
- *Lone*: Lone Atzen Gade, omsorgs- og pædagog-medhjælper, Boenhed 10, Landsbyen Sølund
- *Kristina*: Kristina Fonager Lundborg, assisterende faglig leder, Boenhed 10, Landsbyen Sølund

Plejecentrene Bøgehaven og Møllehjørnet samt botilbuddet Landsbyen Sølund, der har deltaget med borgere til projektet, består særligt i ændringer i forhold til tidligere praksis, med det mål at bedre borgernes trivsel.

Figur: Overordnet projektplan

Projektets design

Projektet er delt op i fire faser, som illustreret nedenfor. I den første fase indledes med et to dages kursus for medarbejdere og ledere, der deltager i projektet. Her blev den teoretiske ramme for projektet, metoderne og dataindsamlingen og de forskellige firmaer og deres produkter præsenteret. Efterfølgende skulle der arbejdes bevidst med udgangspunkt i de sansediæter, der er udarbejdet for den enkelte borger. Hverdagssnoezelen, et begreb vi har udviklet i projektet, kan fx bestå i at vaske med forskellige typer vaskeklude eller fx rede hår med forskellige børster af forskelligt materiale – det vigtigste er, at det er noget, der foregår i den daglige normale kontekst. Kristina fortæller, ”Til at starte med skulle den samme medarbejder deltage i aktiviteterne, og det gjorde det uoverskueligt at få det til at hænge sammen i en travl hverdag. Da der blev løsnet op for arbejdsmåden og samtidig sat mere fokus på, at netop de små tiltag, som fx at bade borgerne med forskellige sæber eller svampe, da blev projektet langt mere overskueligt og meget nemmere at forholde sig til og deltage i.”

Derudover skulle der en gang om ugen gøres en særlig indsats på baggrund af sansediæterne. Dette

kunne fx dreje sig om at arbejde med sansekufferten, være i massagestolen fra Nordic Wellness, sidde i de særlige kuglestole fra Protac, eller afprøve forskellige kædedyner fra ZIBO.

Ved afslutningen af fase et blev der indsamlet data og evt. justeret i sansediæten for borgeren på baggrund af interview og øvrige data.

Fase to og tre lignede hinanden, idet der i de deltagende enheder blev arbejdet med borgerne ud fra profilerne, og ved afslutningen af de enkelte faser blev der indsamlet data.

Den afsluttende fjerde fase er afsluttet her i november 2018, idet der netop er afholdt et kursus for de deltagende medarbejdere. Den afsluttende rapport for projektet er ligeledes ved at blive færdiggjort.

Hvordan blev der arbejdet?

”Jeg var vildt begejstret for at skulle arbejde med det spændende projekt. Det var yderst interessant, at der skulle udarbejdes sanseprofiler, og at vi skulle arbejde ud fra dem”, fortæller Lone. Men samtidig oplevede hun også, at der i boenheden

skulle kæmpes for netop de aktiviteter, som projektet lagde op til, for der var jo også andre medarbejdere, der havde ansvar for andre beboere, som havde idéer. Det har ikke mindst krævet omstillingsparathed for de deltagende medarbejdere, ”det var svært ind imellem, at få borgerne ud af huset til aktiviteter i Snoezelhuset, men så arbejdede jeg bare med dem i boenheden, så hvis jeg vurderede, at det fungerede bedre for borgeren, så valgte jeg det”, fortæller Lone.

Dataindsamlingen og synligheden af resultaterne har været vigtige. Lone og Kristina oplevede således, at da data blev indsamlet via Sekoia¹, blev det lettere for dem at fastholde aktiviteterne, fordi Sekoia bidrager til at fastholde strukturen, fortæller Lone og Kristina. Dette underbygges af Charlotte og Jette, som ikke har Sekoia. De fortæller, at det har været svært at sikre dataopsamlingen i en travl hverdag.

I plejecenter Bøgehaven har projektet bl.a. bidraget til en større opmærksomhed på relationen mellem medarbejder og borger, samtidig er der blevet meget større opmærksomhed på, hvilke signaler borgerne sender. ”Jeg er blevet meget bedre til at aflæse borgernes arousal niveau og tilpasse min indsats”, fortæller Jette, og forsætter, ”for dem, der er hyper arousal, er jeg blevet særlig opmærksom på, at de får en mere tydelig kontakt, fx et kraftige klem”. Charlotte tager tråden op og fortæller, at de har lært meget af projektet, og de vil fremover være mere rustet til at finde ud af, hvad en ny beboer sansemæssigt har brug for.

De er ikke i tvivl om, at projektet har haft effekt ikke kun for de faglige drøftelser i boenheden i Landsbyen Sølund, men også for borgerne. ”Projektet har medvirket til, at vi nu ved, at en borger har meget brug for sansepåvirkninger, borgeren har ændret adfærd og blevet mere rolig, og vi har fået mange flere faglige drøftelser, som har givet øget opmærksomhed og læring. Det er

meget konkret, og det er godt og brugbart”, fortæller Kristina.

En af de borgere, der har deltaget i projektet, blev anbefalet at dreje rundt i et sejl. I begyndelsen var borgeren ikke så begejstret, men det har haft en positiv effekt. Borgerens humør er blevet bedre i perioden, det er selvfølgelig ikke sikkert, det kun er en effekt af projektet, men det har helt sikkert medvirket, fortæller Lone.

Vi har fx også haft drøftelser om forskellige typer dyner, med kugler fra Protac eller kæder fra ZIBO, og vi har været i forbindelse med firmaerne, herunder også Wellness Nordic, som har lånt os forskellige produkter, fortæller Kristina.

Firmaerne har oplevet forskellige forespørgsler i projektperioden. Protac har i perioden fx positivt fået flere henvendelse til drøftelse af valg af dyne tilpasset de sansemæssige vanskeligheder, som de konkrete borgere har. ”Ud over øget forespørgsel på dyner, så har Protac oplevet en øget interesse for vores kugleveste, men især for kuglestolene”, fortæller Jette Schouborg, Salgskoordinator ved Protac.

Bumpene på vejen

Det er velkendt, at der altid er noget, der ikke går efter planen i de projekter, der sættes i gang. Selvom der er lavet risikovurderinger, rækker de ofte ikke, når projektet er sat i gang. Innovationsprojektet var ingen undtagelse. Den kalkulerede risiko handlede om frafald af ca. 10-15% borgere i projektperioden og ca. 5% medarbejdere. Det viste sig dog slet ikke at holde vand. Især på plejecentrene var der i nogle tilfælde tale om op til 50% frafald blandt borgerne, og på medarbejdersiden har man i alle enheder oplevet en noget større gennemstrømning af personale, herunder også lederskift, end risikovurderingen havde taget højde for. Det har haft væsentlig indflydelse på kontinuiteten i projektet bl.a. pga. manglende overførsel af viden mellem gamle og nye medarbejdere/ledere.

¹ Se artikel om Sekoia i VISS blad nr 32

Både plejecenter Bøgehaven ved Charlotte og Landsbyen Sølund ved Kristina fortæller, at projektet ikke har haft den opmærksomhed, som det burde. De kunne godt tænke sig, at der havde været mere tid til projektet, og at der havde været mulighed for at gå mere i dybden med det, men ofte har virkeligheden desværre overhalet de gode intentioner.

En anden væsentlig faktor for projektet var, at vi pga. projektets indhold og ændringer i lovgivningen var nødt til at ansøge Videnskabetisk Komité i Region Midtjylland om at få projektet vurderet i forhold til, om det var et sundhedsvidenskabeligt projekt. Først efter ca. 3 mdr. blev det meddelt ikke at være tilfældet, hvilket medførte en væsentlig forsinkelse af projektet.

Læring i og af projektet

Når noget nyt sættes i gang, er der potentiale for at lære nyt både om sig selv, de borgere medarbejderne arbejder med og fagligt.

Innovationsprojektet er ingen undtagelse. Flere medarbejdere giver udtryk for, at de har fået en ny forståelse for deres egen andel i relationen med borgeren, de har fået en ny bevidsthed og nysgerrighed i forhold til, hvordan de kan arbejde med borgerne. Michael fortæller, at han i projektet er blevet mere opmærksom på, at han i højere grad end tidligere nu taler med borgerne om, hvad det er, han skal hjælpe borgeren med. Samtidig er han blevet mere undersøgende i forhold til, hvilke sansepåvirkninger der passer bedst til den enkelte borger, både ved at observere borgeren og på baggrund af de sanseprofiler, der er udarbejdet i forhold til den enkelte borger.

I projektet ville vi bl.a. undersøge om high eller low tech virker bedst. Kristina og Lones erfaring er på linje med Charlottes og Jettes, nemlig at high tech kræver mere at sætte i gang, både i forhold til ressourcer og viden om produktets funktion og effekt, mens low tech er lettere at sætte i gang, det er let at lære at bruge, og det er mindre ressourcekrævende. For borgerne er det også

erfaringen, at low tech har en bedre effekt, fordi borgerne ikke altid kan overskue det, high tech kræver at sætte i gang. High tech kan dog noget, som low tech ikke kan, det giver nogle særlige oplevelser og kan bidrage med en særlig stemning. På hylderne med high tech anbefales massagestolen, vandsengen, fiberlyset og boblebadet som nogle af de produkter, der har fungeret bedst, fortæller Lone og Kristina.

*Læring i praksis*² er kodeordet, for den læring projektet har medført i såvel plejecenter Møllehjørnet og plejecenter Bøgehaven som i boenhederne i Landsbyen Sølund. Således fortæller Lone og Kristina, at der sker meget mere læring, når det sker i praksis, når konsulenterne fx kommer ned i boenheden og sætter projektet i gang, så der også er mulighed for at drøfte de faglige spørgsmål. Den ny viden har betydet, at der er mere opmærksomhed på de sansemæssige udfordringer, borgerne har, og hvordan man kan arbejde med det, så borgerens trivsel øges.

Projektet kan bidrage til at understøtte de drøftelser, der er i teamsamarbejdet.

”Sanseprofilerne bidrager til det faglige sprog og drøftelser, som i høj grad også kommer borgerne til gode”, fortæller Lone. Det er let at gå til – let at bruge - let at oversætte til en ny medarbejder.

Er der sket en værdiforøgelse?

Svaret på spørgsmålet om projektet har medvirket til værdiforøgelse, må være ja. Projektet har medvirket til ændringer i den måde, der arbejdes med borgerne på, en øget opmærksomhed på borgernes sanseprofiler. Der er oplevet forbedringer i forhold til borgernes trivsel, og det har givet anledning til flere faglige drøftelser i de deltagende enheder. Drøftelser, der ikke slutter med projektet, de vil fortsætte ind i fremtiden i det omfang, man vælger at sætte fokus på temaet i de enkelte enheder.

² Læs mere om læring i praksis i artiklerne i VISS blad nr. 32, med temaet Kompetenceudvikling

Også i VISS har vi lært meget af projektet, både i forhold til planlægning, tilrettelæggelse og styringen af projektet, men også i forhold til projektets faglige kerne har vi erhvervet ny viden, som får betydning for fremtidige engagementer.